

Till läsningen: Efter 5 **a** är ristningsytan skadad och endast mycket osäkra spår av ristning äro bevarade. Runan 7 har hst bevarad; möjligen finnes ett svagt spår av en **k**-bst. 9 **t** är skadat upptill. Mellan 9 **t** och 14 **s** synas spår av två runor på ett stycke, som normalt torde ha gett plats åt 5 runtecken. Av runan 11 är ett stycke av en bst bevarad: **a** eller **k**. I runan 16 synas möjligen svaga spår av bst i ett **a**. I runan 17 finnas inga spår av bst; 18 **n** har förlorat övre delen av hst. Runan 20 **f** är skadad upptill. 21 **t** har bst endast t. v. om hst. 25 **e** är stunget; 26 **t** har bst endast t. v. om hst. Av 34 **r** är endast hälften bevarad. I 36 **i** är endast övre delen av hst synlig (inga spår av bst). Av runan 38 kan endast ett kort stycke av en hst spåras. I 43 **r** är hst svagt synlig; obetydliga rester av bst.

Aschaneus: 6 **u**, 7 **i**; efter 7 **i** sk; mellan 8 **l** och 9 **t** ett **i**; sk efter 9 **t**; mellan 9 **t** och 14 **s**: **hkua**; sk efter 13 **a**; 14—18: **stain**; 15 **t** är ensidigt; sk efter 18 **n**; 31 **u**. 35 **s** och 38 **s** ha hos Aschaneus formen **ʌ**. 39 **l**; runan 43 har formen **𐌺**, 44 **𐌺**, 45 **l**, 46 **𐌺**. (Denna läsning återges av Rhezelius (F a 6) och av Bureus). — Peringskiöld: 6 **u**, 7 **k**; sk saknas efter 7 **k**; mellan 10 **h** och 11 **k** ett **e**; 15 **t** saknar övre delen; sk saknas efter 18 **n** och 23 **n**; 35 **s**, 38 **s**, 44 **s** ha svensk-norsk form. — Brate: »Av (**hakua**) finnes blott en stav i behåll, men den följande punkten är synlig. I **s[t]ain** kan icke **t** påvisas», men »de övriga runorna äro rätt tydliga. I **effia** äro kännestrecken till **ft** utplånade. Orden **ketil · bropur** äro väl bibehållna»; i »**suain** är **u** utplånat och av **risti** synes nu blott **r**» (1908).

Stenen har tydligen redan på 1600-talet varit svårläst. Det första namnet har sannolikt varit kvinnonamnet *Fastlaug*, vilket förekommer i ett 10-tal runinskrifter, se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 101 och Sö 242.

Det ristarnamn, som här är belagt, påträffas i ytterligare 5 runinskrifter: U 284, 321, 377, L 11 Sigtuna och D 1:155 Brunnby, Börje sn. Det har uppenbarligen funnits fler än en ristare med namnet Sven. Brate förmodar, att U 247, U 321 och L 11 ha utförts av samme man, »på grund av den egendomliga formen av **s** utan nedre stav». På grund av att U 247 numera är så svårt skadad, kan frågan ej lösas med någon säkerhet.

248. Näle, Norrgården, Vallentuna sn.

Pl. 156.

Litteratur: B 73, L 451. J. Bureus, F a 5 (mellan n:r 444 och 445); M. Aschaneus, F b 18 s. 175; J. Peringskiöld, F l 5:1, n:r 8, Monumenta 3, bl. 164; R. Dybeck, Svenska runurkunder 2 (1857), s. 34; UFT h. 3 (1873), s. 83; E. Brate, Anteckningar 1904 (ATA).

Äldre avbildningar: Aschaneus, teckning (a. a.); J. Peringskiöld, teckning (F l 5:1); Hadorph och Peringskiöld, träsnitt (i F l 5:1, Peringskiölds Monumenta och B 73); Brate foto 1904 (ATA).

Den ristade berghällen ligger i västra kanten av en backe i gårdet Ö om Näle, 90 m. NNV om Hällsta. Ristningen utgöres av ett »rundjur» omslingrat av två ormar. Aschaneus, som tecknat av ristningen, beskriver dess plats sålunda: »Östan för Nälen finnes denna fyrefotade Drachefiguren, på en slätt hälbärgs klint, Vtan R. skriftt. Versus occident.» Bureus (anteckningen överstruken): »I Nälen i Bärget bara figuren.» Peringskiöld (F l 5:1): »Nälby Öster gårdshäll»; så även i *Monumenta*. *Bautil*: »Mälby(!) gårds-häll.» I *Svenska runurkunder* skriver Dybeck: »Den under Nr 73 i *Bautil* upptagna vackra hällristningen kan icke vara vid 'Mälby', såsom i boken uppgifves, efter något Mälby icke finnes i Vallentuna socken, samt emedan jag under sommaren flere gånger skådat henne å en liggande, jordfast häll af ett berg i Näle bys östra gårde. En gångväg löper på sidan om hällen, och den glatt-trampade stenen med sin nära nog utplånade ristning skall snart erinra om föga annat än snedsprång.»

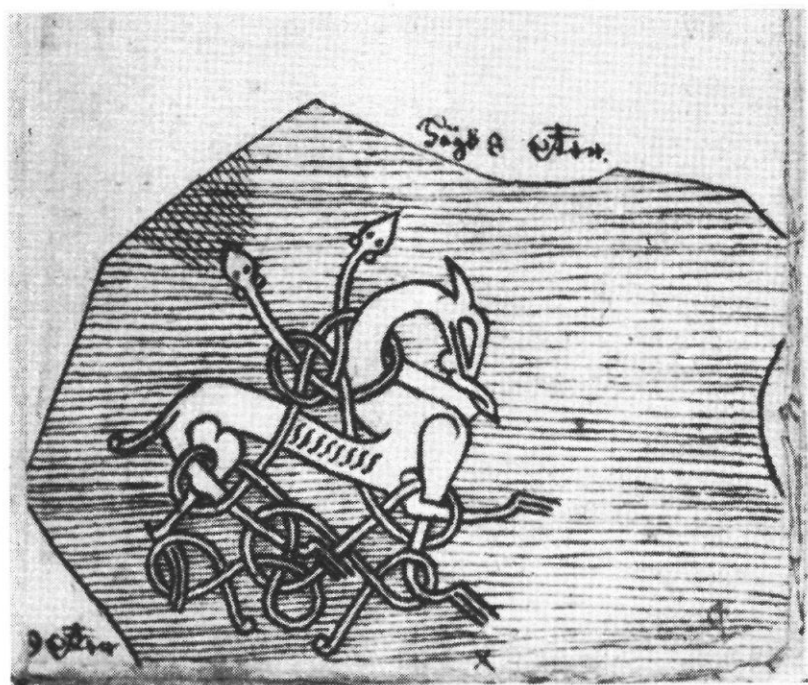

Fig. 254. U 248. Näle, Norrgården, Vallentuna sn.
Efter teckning av Aschaneus.

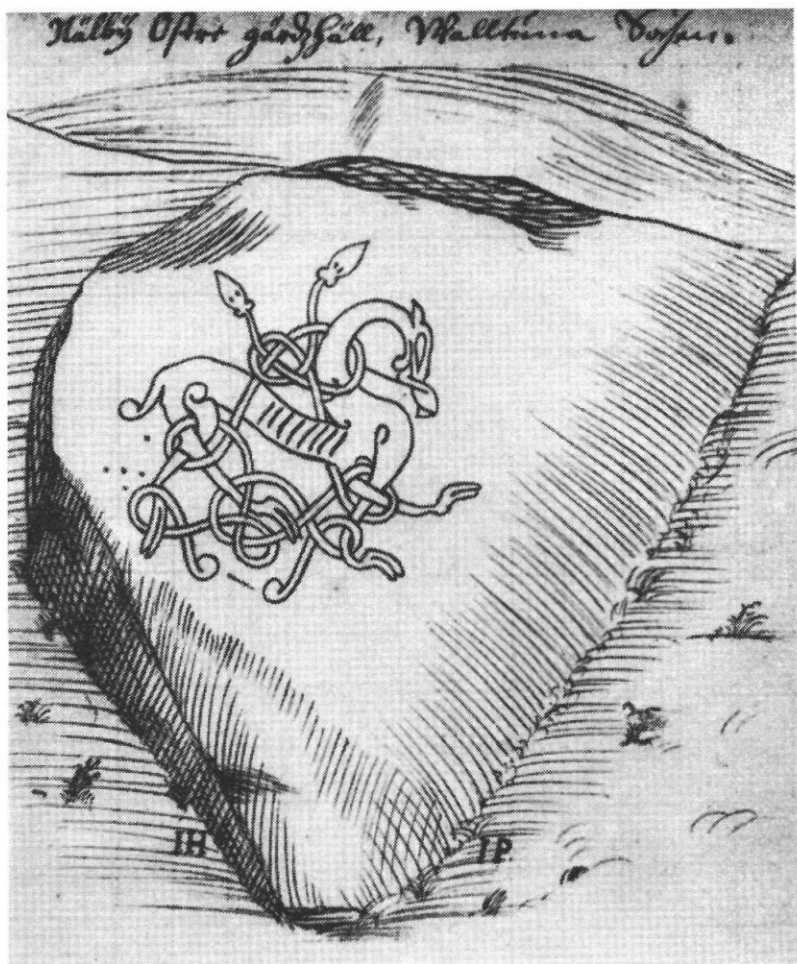

Fig. 255. U 248. Näle, Norrgården, Vallentuna sn.
Efter teckning av Peringskiöld.

249. Näle, Södergården, Vallentuna sn.

Pl. 156.

Litteratur: D 2:100. Ransakningarna 1667—84; R. Dybeck, Svenska runurkunder 2 (1857), n:r 93, Vallentuna socken 1860 (ATA); G. Stephens, ONRM 2, s. 647; UFT h. 3 (1873), s. 84; E. Brate, Anteckningar 1904 (ATA).

Äldre avbildningar: Dybeck (D 8:o n:r 93, D 2:100); Brate foto 1904 (ATA).

Den runristade berghällen ligger i en åker, 35 m. Ö om Näle Södergårds smedja. I *Ransakningarna* omtalas: »Vthi Nähle giärde på ett fast Bergh finnes Runaskrift hwilket och kallas Runa Bergh, men ingen wijdare sägn.» Härmed åsyftas med all sannolikhet U 249 och icke U 248, som saknar inskrift. Anmärkningsvärt är, att U 249 icke senare omtalas, förrän Dybeck »upptäcker» den. I *Svenska runurkunder* (1857) omtalar nämligen Dybeck, att en »hittills icke känd ristning är i Näle bys södra gärde, å en likaledes liggande, kullrig berghäll. Skada att några smärre remnor i den eljest släta hällen gjort inskriftens sista ord otydliga.»

Ristningens höjd är 1,37 m., bredd 1,24 m.

Inskrift:

kunuiþr · lit · stain · hkua · auk · kase · eftir · suartapa faþur · sin man k - - na

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

Gunnviör let stein haggva ok Kasi æftir Svarthauþða, faður sinn, mann goðan(?).

»Gunnvid lät hugga stenen och Kase efter Svarthövde, sin fader, en god man.»

Till läsningen: Inskriften har möjligen börjat med ett sk (en punkt); i 2 u finnes en fördjupning, som troligen ej är huggen; 12 t har hst i en spricka; 26 e har något över mitten en naturlig fördjupning. I dennas underkant kännes en rund punkt, som tyckes vara huggen.